

వెలుగు వాటలు

రచన :

డా॥ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి

ప్రచురణ :

రిజిష్టర్ నెం. 1/64

ఆంధ్రప్రదేశ్
సాహితీ సాంస్కృతిక సంస్థ
5 శివ్వే, నీకిందరాబాదు-3

VELUGU BAATALU

Selections of inspiring incidents from the lives of great men by Dr. Iriventi Krishna murthy.

© YUVABHARATHI

యువభారతి

ప్రచురణ సంఖ్య : 81

ప్రథమ ముద్రణ : 6,000

2 మార్చి 1982

ముద్రణ : పబ్లిషర్స్ ఆర్ట్స్ ప్రెస్
హైదరాబాద్, హైదరాబాద్.

ప్రతులకు :

యువభారతి

5, కింగ్స్ వే, సికిందరాబాద్ - 500003 తనా

యువభారతి కార్యాలయం

ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్ భవనములు

టిలక్ రోడ్డు, హైదరాబాద్ - 500001

వెల : పది పైసలు మాత్రమే

Paper used for the Publication of these books was made available by the Government of India at Concessional Rates - YUVABHARATHI is Grateful.

వెలుగు మాటలు

—డాక్టర్ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి

మనిషికి పశువుకూ ఏమిటి భేదం? రెండూ ప్రాణులే. కాని మనిషి పశువులా ప్రవర్తిస్తున్నాడు అంటే మరకు బాధ కలుగుతుంది. పశువుల నుంచి మనుషులను వేరుచేసేది భాష. పశువులకు కూడా భాష ఉంటుంది. కానీ అది చాలా పరిమితమైంది. కొన్ని లక్షల ఏండ్ల క్రింద ఆ పశువుల అరుపులు ఎలా ఉండేవో ఇప్పటికీ అలాగే ఉన్నాయి. ఆ పశువుల ఆలోచనల్లో, తిరిగే తీరులో, తినే తీరులో ఉండే తీరులో అవి తమంతటతాముగా ఏ మార్పు చేసుకోలేకపోయినాయి. తమ అనుభవాలను వచ్చే తరాలకు చెప్పలేకపోయినాయి. తమకు కలిగిన కష్టాలనూ, సుఖాలనూ అవి రకరకాలుగా చెప్పకోలేవు. మనస్సు లోని మాటను దాచుకుని పైకి మరో మాటను చెప్పలేవు. కాని మనిషి భాషను సృష్టించుకొని ఇవన్నీ చేసుకోగలిగినాడు. అయితే మనిషి పుట్టించి పెంచిన ఈ భాష రానూ రానూ రెండు రకాలయింది. ఇంచు మించు అన్ని నాగరిక భాషలు రెండు రకాలుగా ఉంటాయి. ఒకటి అవసరానికి పనికివచ్చేది, రెండవది అందానికి పెద్ద పెద్ద ఆలోచనలు చెప్పడానికి పనికివచ్చేది. లోకంలో మనిషి తన బ్రతుకును చాలా మందికి దారి చూపేదిగా చేసుకోవాలన్నా, తన మాటను చాలా మంది వినాలన్నా తన మాటల్లో తనవాళ్ళ బ్రతుకు బరువువూ, కష్టసుఖాలూ అందరి మన

సులకు అందేటట్టు ఉండాలన్నా రెండో రకం భాషను నేర్చుకోవాలి. చక్కగా చదువుకుంటేనే అది వస్తుంది. ఎన్నో పుస్తకాలు చదువుకుంటేనే అనేక విషయాలు తెలుస్తాయి. ఎందరో మంచివాళ్ళతో స్నేహంచేస్తేనే మంచి భాష వస్తుంది. మంచి ఆలోచనలు వస్తాయి. చక్కగా చదువుకోకపోతే తాను దేశానికి ఏం చేయాలో ఎట్లా చేయాలో మనిషికి తెలియదు. చిన్నతనంలోనే బాగా చదువుకునేందుకు అవకాశం ఉంటుంది. అలాంటి అవకాశం లేకపోతే దేశంలోని పెద్దలూ, ప్రభుత్వమూ అలాంటి అవకాశాలు ఎక్కువ చేయాలి. మొక్క చిన్నగా ఉన్నప్పుడే దాన్ని చక్కగా పోషిస్తే అది పెద్దగై మంచి పండ్లను అందిస్తుంది. మనకు మంచి భాషనూ మంచి ఆలోచనలను ఇయ్యగలిగే శక్తి పుస్తకాలకు ఉంటుంది. పుస్తకం పూజింపవగిన వస్తువుల్లో ఒక్కటి. కాలుకు కాగితం తగిలితే ఆ కాగితాన్ని మొక్కేవాళ్ళను మీరు చూసేఉంటారు. పిల్లలు తేని ఇల్లు ఎంత బోసిగా ఉంటుందో పుస్తకాలు లేని ఇల్లు కూడా అంతే చట్టపోయి ఉంటుంది. చాలాకాలం కింద ఇంగ్లాండులో మిల్టన్ అనే ఒక పెద్దకవి ఉండేవాడు. ఆయన ఒక మహాత్ముని జీవితరక్తమే ఒక మంచి పుస్తకం అని పుస్తకాన్ని గురించి ఒక మాట అన్నాడు. అంటే ఒక మహానుభావుడు తన జీవితంలోని అనుభవాలను వడబోసి ఒక పుస్తకం వ్రాస్తాడు. అది జాతికి వీపం అవుతుంది. మనిషికి బాట అవుతుంది. బుద్ధికి తోడవుతుంది. బ్రతుకంతా మనతో కలిసివుండే వస్తువుల్లో పుస్తకం ముఖ్యమైంది.

తాను బ్రతికి వున్నంతకాలం పుస్తకంతో నేస్తం కట్టిన పెద్ద మనిషి కథ మీకు చెబుతాను. ఆయన పేరు తలపునకు రాగానే గర్వంతో తల ఎత్తని భారతీయుడుండడు. ఆయన చేసిన పనులు కనపడగానే కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోలేని భారతీయుడుండడు. స్వతంత్ర భారతదేశం అమెరికను అన్నిటికంటే పెద్ద దీరుడు అంటే 'భారతరత్న' ఇచ్చి గౌర

విచించింది. మంచి నడవడి కలవాడుగా మంచి పరిపాలకుడుగా మంచి
 ఇంజనీయరుగా మంచి దేశభక్తుడుగా దూరదృష్టికల బుద్ధిమంతుడుగా
 ఆయన మన భారతదేశ చరిత్రలో ఎప్పటికీ ఉంటాడు. కొండలున్నంత
 కాలం ఉంటాడు. సముద్రాలున్నంతకాలం ఉంటాడు. గంగా కావేరీ
 నదులు గంగలా పారుతున్నంత కాలం ఉంటాడు. ఆయన పేరు తెలి
 యని భారతీయుడు ఉండకూడదు. పెద్ద పెద్ద నదులకు కట్టిన ఆన
 కట్టలను చూస్తే ఆయన పేరు గుర్తుకు వస్తుంది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్
 రాజధాని హైదరాబాదు నగరంలోని లక్షలాది ప్రజలకు మంచినీళ్ళను
 అందిస్తున్న ఉస్మాన్ సాగర్ (గండిపేట) చెరువును చూస్తే ఆయన జ్ఞాప
 కానికి వస్తాడు. మైసూర్ నగరం సమీపంలో విద్యుద్దీపాల వెల్లులతోట,
 రంగు రంగుల వెలుగునీటి కాల్వల అందాల బృందావనం ఆయన కీర్తిని
 మనముందు నిలుపుతుంది. మహారాష్ట్రలోని పూనానగరం దగ్గర ఉన్న
 ఖడక్ వాస్టా ఆనకట్ట ఆయన గొప్పతనాన్ని చాటుతున్నది. ఇట్లా ఆయన
 సాధించిన వాటిలో కొన్ని మాత్రమే నేను ఇప్పుడు చెప్పగలుగుతున్నాను.
 మనకు స్వాతంత్ర్యం రాకముందే మోటారుకార్లను మన దేశంలోనే
 తయారు చేసే పథకాన్ని ఆయన రూపొందించినాడు. కాని అప్పటి
 బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఆయన ప్రయత్నాన్ని కొనసాగనీయలేదు. అన్ని నష్టా
 లకూ మూలమైన పేదరికం తనంతట తానే మనిషికి పచ్చేది కాదనీ,
 ప్రయత్నం వల్ల దాన్ని ఎదుర్కొని సుఖంగా బ్రతుకవచ్చునని నమ్మి ఆ
 మహానుభావుడు జీవితమంతా జాతికి వెలుగుబాట చూపిస్తూ మంచివనులు
 చేసినాడు. మంచి సలహాలను ఇచ్చినాడు. మంచి ఆలోచనలను పంచి
 పెట్టినాడు. ఆయన నూరేండ్లకు పైగా బ్రతికినాడు. మంచి మంచి
 పుస్తకాలు వ్రాసినాడు. ఆయనను గూర్చి మీరు పెద్దవాళ్ళయ్యాక ఎన్నో
 విషయాలు తెలుసుకుంటారు. ఇప్పుడు మాత్రం ఆయన జీవితానికి
 సంబంధించిన ఒకటి రెండు సంగతులు మీకు చెబుతాను.

చదువుకోవడానికి అసకాశాల మాట ఎలా ఉన్నా చదువుకోవాలనే కోరిక మనిషికి చాలా అవసరం. ఈ కోరిక ఎంత పెద్దదయితే ప్రయత్నం అంత సులభమవుతుంది. ఈ దేశం నాది. ఈ దేశంలోని ప్రజలకు నేను సేవ చేయాలి. అందుకు తగిన శక్తిని సంపాదించుకోవాలి అన్న ఆరాటం ఉండాలి కాని అసకాశాలకే తక్కువ. అన్ని అసకాశాలున్నా ఉపయోగించుకోలేని వాళ్ళను మనం చూడడం లేదా !

నేను మీ కిప్పుడు చెబుతున్న పెద్ద మనిషి పేద కుటుంబంలో పుట్టినాడు. చదువుకోవాలనుకునే పేదవాళ్ళకు ఎన్నికష్టాలు ఎదురౌతాయో అన్ని కష్టాలూ అతనికి ఎదురై సవి. కాని ఆయన కష్టాలను లెక్కచేయక శ్రద్ధతో చదువుకున్నాడు. గొప్పవాడైనాడు. భారతీయులకందరికీ పూజనీయుడైనాడు. ఆయన పేరు మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య.

విశ్వేశ్వరయ్య ప్రాథమిక పాఠశాలలో చదువుతున్నప్పుడు అతని సడవడికి క్రమశిక్షణకూ చదువుమీది శ్రద్ధకూ అధ్యాపకులు సంతోషించి తమ ఇంట్లకు పిలిచి ఎన్నో మంచి పుస్తకాలను అతనిచేత చదివించి అతని మెదడుకు పదును పెట్టినారు. “ఈ పుస్తకాలన్ని నేనెందుకు చదవాలి ? ఇవి కోర్సులో లేవుగా, బడిలోనూ చదువూ ఇంటిలోనూ, చదువేనా? ఆడుకునేదెప్పుడు?” వంటి ప్రశ్నలు వేయక టీచర్లు చెప్పినట్టు చేసినాడు. దానితో అతనికి చిన్నతనంలోనే ఎంతోజ్ఞానం అబ్బింది. కళాశాలలో చదువుకుంటున్నప్పుడు నిత్యజీవితమే అతనికి దీపదీపగండంగా ఉండేది. అంత పెద్ద చదువులకు తగిన హాంగులు ఇంటివద్దలేవు. ఒక గృహస్థుని ఇంటిలో రాత్రిపడుకొని తెల్లవారుజామునలేచి అతని పిల్లలకు చదువులు చెప్పి తన చదువుకు కావలసిన డబ్బును సంపాదించుకున్నాడు. కాని కాలేజీకి మాత్రం సరియైన వేళ కేపోయేవాడు. గణితంలో అతనికున్న

తెలివిని చూసి ప్రిన్సిపాలు ఎంతో సంతోషించినాడు. తన పనిని సరియైన వేళకు పూర్తిచేయడంలోనూ, తాను సంపాదించుకున్న జ్ఞానాన్ని ఇతరులకు అర్థమయ్యేరీతిగా వివరించడంలోనూ అతడు చూపిన మెలకువలకు ప్రిన్సిపాలు హృదయం ఎంతో పొంగిపోయింది. 'వెబ్ స్టర్' డిక్షనరీని అంటే నిఘంటువును బహుమతిగా ఇచ్చి దీవించినాడు. జీవితకాలమంతా పనికివచ్చే పుస్తకాలలో నిఘంటువు ఒకటి. చదువుకున్న వానివద్ద నిఘంటువు లేదంటే వాడు మాటల పేదరికంతో బాధపడుతున్నాడన్న మాట. మరి విశ్వేశ్వరయ్య ఆ నిఘంటువును బ్రతికినంతకాలం పదిలంగా ఒక పవిత్రమైన వస్తువుగా చూసుకున్నాడు. అందుకే చదువుకొమ్మని మన కెవరైనా పుస్తకం ఇస్తే మనం అతనిపట్ల ఎంతో ఆదరంగా ప్రవర్తించాలి. ఒక దీపంనుంచి మరో దీపం ఎలా వెలుగుతుందో ఒక పుస్తకం నుంచి ఒక మనస్సు వెలుగుతుంది. పుస్తకాలు ఎందరి బ్రతుకులనో మార్చి వేసినాయి. మన భారతీయుల దృష్టిలో పుస్తకం సరస్వతీదేవికి ప్రతిరూపం. ఆమె చదువు తల్లిగదా మరి ! ఆశ్చర్యముః శుద్ధ సప్తమినాడు మన ఇంట్లలో పుస్తకాలకు పూజచేస్తారు. విశ్వేశ్వరయ్యకు ఆ పుస్తకాన్ని చూసినప్పుడల్లా ఉత్తేజం కలిగేది.

పిల్లలకూ విశ్వేశ్వరయ్యకూ సంబంధించిన మరో సంగతి చెబుతా.

ఎక్కడైనా గానీ ఎవరిముందైనాగానీ ఆలోచించకుండా, బాధ్యత లేకుండా మాటాడకూడదు. ముఖ్యంగా ఉపన్యాసం ఇయ్యవలసి వచ్చినప్పుడు ముందుగా ఆలోచించుకొని మాట్లాడడం సభ్యత అనిపించుకుంటుంది. విజ్ఞత అనిపించుకుంటుంది.

విశ్వేశ్వరయ్య మైసూరు సంస్థానానికి దీవానుగా అంటే మహామంత్రిగా ఉండేవారు. ఒకసారి ఏదో పనిమీద చాలాదూరం వెళ్ళవలసి

వచ్చింది. ఒక చిన్న పల్లెటూరువద్ద ఆయన కాదు వెళ్ళిపోయింది. దైవము బెంగుళారికి పోయి మరొక కాదు తీసుకువచ్చేవరకు ఆయన అక్కడే ఉండిపోవలసివచ్చింది. అప్పటి రాకపోకల పరిస్థితులు అలాంటివి. ఈ సంగతి తెలిసి ఆ ఊరిలోని బడిపంతులు ఆయనను బడికి వచ్చి పిల్లలకు తీసుకొని పిల్లలకు నాలుగు మాటలు చెప్పి దీవించిపోమ్మని వేడుకున్నాడు. ఆయన అందుకు ఒప్పుకొని బడికిపోయి కొంతసేపు మాట్లాడినాడు. కాని ఎందుకో ఆయనకు తృప్తికలుగలేదు. కానీ అప్పుడైన పద్దెనిమిది మాట్లాడ లేదేమో అని అనుకున్నాడు. పిల్లలలో ఆన్మాదుడదా మరెప్పుడైనా మీ బడికి వస్తాను. మీ మాట్లాడారో ఆలోచించుకొని వస్తాను. అనిచెప్పి వెళ్ళిపోయినాడు. కొన్నాళ్ళ తరువాత మిరాయిలలో పండ్లతో ఆ ఊరి బడికివచ్చి మిరాయిలనూ పండ్లనూ పిల్లలకు పంచిపెట్టి చక్కని ఉపహారమును చేసినాడు. నిజానికి పిల్లలలో మాట్లాడడానికి ఇంత ప్రయత్నం అవసరమా? పెద్దలమనకునే వాళ్ళకు ఇది అవసరమే. ఇలాంటి పెద్దలకు పెత్తనం వస్తే పిల్లలకేకాదు దేశాధికారం మేలు కలుగుతుంది.

సోమరితనం వల్ల లాభం ఉండదు. సాధ్యమైనంత వరకు కోరికలను తగ్గించుకోవాలి. అదాయానికి దొంగిల భద్రుడేయడం తెలివి లేని పని. ఒప్పునంది వనిచేస్తేనే పేదతనం పోయిపోతుంది. విద్యార్థిగా ఉన్న కాలంలోనే చదువుకోవడానికి తెలిసికోవడానికి ఎక్కువ అవకాశాలుంటాయి. కనుక చదువుకు సంబంధించిన పనులలో ముగిస్తున్న చొప్పున వక పోవడం మంచిది. ఇంకా ఇలాంటి ఎన్నో మంచి సలహాలను అతడు మనకు ఇచ్చి తెలుగుబాది చూపిపోయాడు.

మీరెప్పుడైనా మోహరాబాదు సగరానికి వస్తే ఖైరతాబాద్ అనేవిధిలో ఉన్న ఆయన కంచు విగ్రహాన్ని చూడండి. మీ పెద్దల నడిగి ఆయనను గురించి ఇంకా ఎన్నో విషయాలను తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేయండి.

*

*

*

*

చదువు ఒక్కటే కాదు మనిషికి కావలసింది. దాని వల్ల వచ్చే తెలివి లేకుండా కూడా మంచి నడపడి లేనప్పుడు పనికిరానివే అవుతాయి. దక్షిణ భారతదేశంలో ఇటీవలి చరిత్రలో ఇద్దరు మహాపురుషులు మహాదేశానికి గొప్ప పేరు తెచ్చినారు. నిన్నటి తరాన్ని నడిపించినారు. గొప్ప సంస్కర్తలుగా మనలో నిలిచి పోయినారు. ఒకరు వీరేశలింగం పంతులు మరొకరు రఘుపతి వెంకట రత్నం నాయుడు. నాయుడు గారు బడిలో చదువుకుంటున్నప్పుడు ఏదో ఒక పుస్తకంలో రాజారామమోహనరాయలను గూర్చి కొంత చదివినాడట. రామమోహనరాయలు భారతదేశ ప్రజలలో జేళ్ళ పాతుకు పోయిన గొప్ప నమ్మకాలను పెకలించి వేయడానికి పెద్ద ప్రయత్నం చేసినాడు. శ్రీలంక దివ్య దెప్పించడం, చాలా కట్టుబాట్లను తెలిపేయడం, భక్త మనోలే అతని శిష్యులలోపాటు బ్రతికిస్తున్న భార్యను కూడా కాళ్ళలో వేసి చాల్చివేయడం లాంటి మరాచారాన్ని నిలిపివేయడం, మతం పేరుతో సంప్రదాయం పేరుతో దిక్కులేని వాళ్ళను అన్యాయాల పాలు చేసేవాళ్ళు అటవర్ణించడం అందరూ చదువుకోవాలని ప్రచారం చేయడం వంటి మంచి పనులు ఎన్నో రామమోహనరాయలు చేసి భారత దేశం ప్రజలను కొత్త కాలానికి ఆడుతూరంగా నడచుకునేట్టు చేసినారు. ఇంతటి మహానుభావుణ్ణి గొప్ప ఇంకా ఎంతో తెలుసుకోవాలని నాయుడు తీవ్రము అడిగినాడు. మరెన్నో పుస్తకాలను తీచరు సహాయంతో చదివి ఆర్థం చేసుకున్నాడు. పెరిగి పెద్దవాడైనాడు. ఎందరో పేద విద్యార్థులను దగ్గరకు తీసుకుని వాళ్ళకు విద్యాబుద్ధులు దెప్పించినాడు. గొప్ప అధ్యాపకుడుగా గొప్ప సంస్కర్తగా గొప్ప విద్యావేత్తగా గొప్ప పక్షగా ఆయన ఎన్నో పదవులను చేపట్టి అందరి శుభానందం పొందినాడు.

“విజ్ఞానము శీలము—ఈ రెండు విషయములలో నా జీవితము యుపకులకు అనుకరణీయమగునట్లు బ్రతుకవలెనని నా ఆశయము”

అని ఆయన చెప్పుకుంటూ వుండేవాడు. ఎందరి బ్రతుకులనో ఆయన తీర్చిదిద్దినాడు. ఎందరో పేద విద్యార్థులను ఆదుకున్నాడు. చదువుకోవా లనే కోరిక ఉన్న పిల్లలను చూస్తే ఆయనకు ఎంతో సంతోషం కలిగేది. చదువుపట్ల ఆదరం ఉన్న పిల్లలను ఆదుకుంటేనే వాళ్ళు బాగుపడతారు. తేకుంటే కలిగించిన సౌకర్యాలను దుర్వినియోగం చేసుకుంటారు. నిజ మైన విద్యావేత్త నాయుడు గారికి సంగతి బాగా తెలుసు. తెలుగు దేశం లోని గొప్ప గొప్ప కవులు, గొప్ప గొప్ప పరిపాలకులు గొప్ప గొప్ప నాయకులు అతని శిష్యులమని చెప్పుకొని గర్వపడుతుంటారు. తెలుగులో పేరుమోసిన పెద్ద కవి దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి ఆయన శిష్యుడని మీరు తెలుసా ?

పుస్తకం చదివి ఇంకా తెలుసుకోవాలనే ఉత్సాహంతో మరిన్ని పుస్తకాలు చదివి, తెలుసుకోవడంతోనే ఆగకుండా ఆ పుస్తకాలలోని ఆలోచనలకు అనుకూలంగా తన బ్రతుకును మలచుకొని దేశప్రజలను మలచిన మహాపురుషుడు రఘుపతి వేంకటరత్నం నాయుడు. ఆయన వ్రాసిన పుస్తకాలను పెద్దవాళ్ళ సహాయంతో చదవండి.

*

*

*

*

మనం భారతీయులం. భారతదేశంలో పుట్టిన వాళ్ళమన్న మాట. ఈ దేశంలోని ప్రజల ఆచారాలనూ ఆలోచనలనూ అర్థం చేసుకోవాలంటే మనం కొన్ని పుస్తకాలు తప్పకుండా చదువుకోవాలి. మీరు పెరిగి పెద్ద వాళ్ళయిన తరువాత ఆ పుస్తకాలను చదివి జ్ఞానం సంపాదించుకోండి. వాటిలో మూడు పుస్తకాలు మాత్రం అందరూ చదువదగినవి. ఒకటి వాల్మీకి వ్రాసిన రామాయణం. రెండవది వ్యాసుడు వ్రాసిన మహాభారతం. మూడవది ఆ వ్యాసుడే వ్రాసిన మహాభాగవతం. వాల్మీకి, వ్యాసుడు ఈ పుస్తకాలను సంస్కృతభాషలో వ్రాసినారు. అయినా అన్ని దేశభాష

లోనూ ప్రపంచంలోని గొప్ప భాషలోనూ ఈ పుస్తకాల అనువాదాలు
 మనకు దొరుకుతాయి. పిల్లలు చదువుకునేందుకు అనుకూలంగానూ పెద్ద
 లకు ఉపయోగపడే పద్ధతిలోనూ ఇవి దొరుకుతాయి. ఈ మూడు పుస్త
 కాల్లోని కథలనూ సీతులనూ ధర్మాలనూ తెలుసుకుంటే భారతదేశంలోనే
 కాదు. ప్రపంచంలో తెలుసుకోవలసిన విషయాలు అన్నీ తెలుస్తాయి. ఒక
 పెద్ద మనిషి అన్నాడు— “యన్నభారతే తన్నభారతే” అని. అంటే
 “ఏది మహాభారతంలో లేదో అది భారతదేశంలోనే లేదు” అని అర్థం.
 రామాయణం మన భారతదేశంలో పుట్టిన మొదటికావ్యం, అది చదువని
 వాడు నిజంగా ఏమీ చదువనివాడే. రామాయణం, భారతం, భాగవతం
 లోని కథలు చదివితే ఈ దేశానికి సేవచేసే మనిషి ఎట్లా ఉండాలో తెలు
 న్తుంది. ఎట్లా మాట్లాడాలో తెలుస్తుంది. ఎట్లా బ్రతుకాలో తెలుస్తుంది. ఈ
 పుస్తకాలలో ఎందరో గొప్పవాళ్లు మనకు కనిపిస్తారు. శ్రీ రాముడు,
 విశ్వమిత్రుడు, సీత, శబరి, అంజనేయుడు, భరతుడు, లక్ష్మణుడు,
 వసిష్ఠుడు, శ్రీ కృష్ణుడు, భీష్ముడు, ధర్మరాజు, అర్జునుడు, ఏకలవ్యుడు,
 ఆభిమన్యుడు, కర్ణుడు, దర్పవాహుడు, సావిత్రి, దమయంతి, ప్రహ్లాదుడు
 శిబి, అంబరీషుడు, నారదుడు, ద్రువుడు, కుచేలుడు, యశోద, రుక్మిణి,
 అశ్వమేధుడు, లాంటి వాళ్లు సత్యంకోసం ధర్మంకోసం ఎన్ని పాట్లు పడ్డారో
 మనకు తెలుస్తుంది. ఈ కథలు చదువుతుంటే మనకు ఉత్సాహం కూడా
 కలుగుతుంది. మీరు పెద్దవాళ్లయ్యాక ఇవి ఒట్టి కథలే కావని వీటి వెనక
 ఎంతో పెద్ద అర్థం దాగి వుందని తెలుసుకుంటారు. తరచుగా మన
 పెద్దలు చెప్పే మంచి మాటలన్నీ చాలా పరకు ఈ మూడు పుస్తకాల
 పాదుల్లోంచి పుట్టినవే. ‘ధన మూల మిదం జగత్’ అంటే- ఈ జగత్తుకు
 ధనమే మూలం, ‘జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరీయసి.’ అంటే
 స్వర్గం కంటే కన్నతల్లి, జన్మభూమి గొప్పవి. ఇలాంటి మంచి మాటలను

సూక్తులంటారు. ఈ సూక్తులకంతా గనులవంటివి ఈ మూడు పుస్తకాలు. స్నేహానికి కలవాళ్ళూ లేనివాళ్ళూ అనే భేదం ఉండకూడదు. ఎవడైనా కాలం కలసివచ్చి గొప్పవదవికి వచ్చి నాలుగు రాళ్ళ సంపాదించుకునే స్థితికివస్తే తన చిన్ననాటి స్నేహితులను మరువకూడదు. వాళ్ళ కే దన్నా సహాయం చేయగలిగితే తప్పకుండా చేయాలి. మన కలిమి మన బలిమి అవి లేనివాళ్ళకు ఉపయోగపడాలి. పేదలను ఆసహ్యంగా చూడకూడదు. స్నేహాన్ని గూర్చి ఒక మంచికథ భాగవతంలో ఉంది. మహాభాగవతం శ్రీ కృష్ణుని కథ. శ్రీ కృష్ణుడు భారతీయులకు పూజనీయుడు, పేదల పూరిండ్లలో పెరిగి పెద్దవాడై ఆ పేదలను కష్టపెడుతున్న దుర్మార్గులను ఎదురై నిలిచి వాళ్ళను రాపాడినాడు. తనను పెంచుకున్న యశోదమ్మ, నందుడు బాగా కలవాళ్ళే. అయినా శ్రీకృష్ణుడు తమ కంటె హీనదశలో ఉన్న గోప బాలకులతో అడవులకు గోవులకు తోలుకొనిపోయి, మేపి ఆ పిల్లవాళ్ళతో కలిసి రస అంతస్తును మరచి, ఆడి, పాడి, చల్లులుతిని మసలినాడు. పెరిగి పెద్దవాడైనాడు. ద్వారకకు రాజైనాడు. పాండవులకు అండగా నిలచినాడు. ఎల్లప్పుటికి లోకానికి పనికిపచ్చే మంచి సూక్తులను లోకానికి అందించినాడు. ఈ సూక్తులకు 'భగవద్గీత' అని పేరు పెట్టినాడు వ్యాసుడు భారతంలో.

గుండెబలం పెంచుకో.

పనులను సాధించు.

ఫలితం ఎట్లా ఉంటుందో ముందుగానే ఊహించుకొని మురిసిపోకు. భయపడకు.

ఒకవేళ నీకు ఫలితం దక్కకపోతే నిరాశతో కుంగి పోతావు.

రాక్షసులూ దేవుళ్ళూ ఎక్కడో లేరు ఓ మనిషీ వాళ్ళ నీ గుండె లోనే ఉన్నారు.

సుఖం కలిగినప్పుడు పొంగిపోకు.

దుఃఖం వచ్చినప్పుడు కుంగిపోక.

స్వచ్ఛమైన హృదయంతో దీ మౌన స్వార్థం లేకుండా దేవున్ని సమ్మినివాడే నిజమైన భక్తుడు.

వని చేయకుండా భుజించు భక్తంకాదు.

అందరూ పనిచేయాలి.

శ్రమపడి తినేవాడే నిజమైన భక్తుడు.

అన్ని పనులు దేవునికోసం చేయాలి.

దేవుని పేర చేయాలి.

అప్పుడే ముడుపులంతా గుఱంగా ఉంటాయి.

ఇలాంటివెన్నో మంచిమాటలు భగవద్గీతలో ఉన్నాయి. శ్రీకృష్ణుడు చెప్పటంతో తృప్తి పడలేదు. జీవితంలో ఆయన చేసి చూపించినాడు.

ద్వారకకు రాజైన తరువాత ఆయన జీవితంలో జరిగిన ఒక కథను మీకు చెప్పురాను. చెలిమి ఎంత గొప్పదో అది నిలుపుకున్నవాడు ఎంత గొప్పవాడో ఈ కథ చెపుతుంది. ఎప్పటిదో ఈ కథ ! కానీ ఇప్పటికీ సరికొత్తగా ఉన్నది. నిజమైన స్నేహం ఎలా ఉంటుందో చెప్ప గలుగుతున్నది. సూర్యుడు రోజూ ఉదయిస్తాడు. కానీ మనకు రోజూ కొత్తగానే కనిపిస్తాడు. నేను చెపుతున్న ఈ వృత్తాంతాన్ని కథలు కూడా ఇలాంటివే. అవి పాతవే అయినా కొత్తగానే కనిపిస్తాయి. నిజానికి అందమన్నా సత్యమన్నా ఇంతే. మళ్ళీ మళ్ళీ చూడాలని అనిపిస్తుంది. మళ్ళీ మళ్ళీ వెతకాలని అనిపిస్తుంది. “ఈ పాత కథల్లో ఏముంది?” అని పెదవి విరిచేవాళ్ళల్లో నూటికి తొంభై తొమ్మిది పాళ్ళు వీటిని శ్రద్ధగా చదువుకోవాలి. శ్రీకృష్ణుని చెలిమి కథ చెబుతానన్నాను కదా ! ఇక చదవండి.

శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకకు రాజు. ద్వారకలో శ్రీకృష్ణుడు ఉండే భవనం ఎంతో అందంగా ఉండేది. ఎత్తైన కోటగోడలతో సముద్రం ఒడ్డున అందంగా బంగారు శిఖరాలతో మెరుస్తున్న మేరు పర్వతంలా ఉండేది. ఆ నగరంలో అంతా చదువుకున్నవాళ్ళే. పేదవాళ్ళెవరూ లేరు. అందమైన తోటలతో అద్దంలా మెరిసిపోయే రహదారులతో మణులు పొదిగిన గుమ్మాలతో కళకళలాడుతూ ఉండేది. దేవతలు కూడా అప్పుడప్పుడు వచ్చి ఆ నగరాన్ని మాసి సంతోషంతో వెళ్ళిపోతుండేవారు. తాముండే స్వర్గం కంటే ద్వారకా నగరమే గొప్పగా ఉందని అనుకునేవారు. శ్రీ కృష్ణుని ఇంట్లో ఎప్పుడూ చదువుకున్న వాళ్ళకూ బుద్ధిమంతులకూ మర్యాదలు జరుగుతుండేవి.

ద్వారకా నగరానికి చాలా దూరంగా ఒక చిన్న పల్లెతో సుదాముడు అనే పండితుడు ఉండేవారు. గొప్పగా చదువుకున్నవాడు. చాలా అభిమానం కలవాడు. డబ్బుగల వాళ్ళను పొగిడి సంపాదించాలని అతనికి లేదు. మాయ మాటలు చెప్పి పొట్ట నింపుకోవడం తాను చదువుకున్న చదువుకు అవమానం కలిగించడమే అని అనుకునేవాడు. సత్యాన్నీ ధర్మాన్నీ దైవాన్నీ నమ్ముకున్నాడు. ఇలాంటి వాళ్ళకు సుఖంగా జీవితం గడవడం కష్టం. ఈ రోజుల్లో కూడా కష్టమే. ఈ కష్టానికి తోడుగా ఆ సుదామునికి సంతానం ఎక్కువ. బిచ్చమెత్తుకుని వాళ్ళను పోషించడం అతనికి దినదినగండమైంది. ఆకలికి మలమలలాడుతున్న పిల్లలనూ ఇల్లా లినీ పోషించుకోలేక ఎన్నో ఇబ్బందుల పాలై నాడు.

ఒకనాడు సుదాముని ఇల్లానికి 'మెరుపులా ఒక ఉపాయం తట్టింది. అతనితో ఇలా అన్నది - 'స్వామీ! శ్రీ కృష్ణుడూ మీరూ కలిసి చిన్న నాడు సాందీపుని వద్ద చదువుకున్నారు కదా! ఇప్పుడు కృష్ణుడు రాజు. ఆయన తలుచుకుంటే ఏదైనా సహాయం చేస్తాడు. ఒకసారి వెళ్ళి దర్శనం చేసుకుంటే తప్పా?' అప్పుడు సుదాముడు - 'నిజమే, కాని నేను ఈ స్థితిలో పోయి అతణ్ణి కలుసుకోవడం నాకెందుకో బాగనిపించడం లేదు. అతణ్ణి చూసి చాలాకాలమైంది. మా అంతస్తుల్లోనూ చాలా తేడాలు వచ్చేసి

నవి. అతడు గుర్తిస్తాడో లేదో! ఆచరిస్తాడో లేదో! ఒకవేళ గుర్తించినా ఏ మని అడగాలి? స్నేహితుణ్ణి అడిగి మొహమాట పెట్టటం మంచిదేనా? ఐనా సరే. నీవు చెపుతున్నావు కనుక నేను వెళతాను. ఆయన మహా రాజు. నేను నిరుపేదను. కనుక ఏమీ లేకుండా ఎలా రాజు దగ్గరికి గానీ పిల్లల దగ్గరికిగానీ గురువు దగ్గరికి గానీ పోకూడదు కదా!" అన్నాడు. అప్పుడా ఇల్లాలు ఎక్కడనుంచో కొంచెం అటుకులు ఒక చినిగిన బట్టలో కట్టి అందించింది.

సుదాముడు ద్వారకకు చేరుకున్నాడు. చిరిగిన బట్టల్లో ఉన్న అతణ్ణి చూసి ద్వారపాలకులు అడ్డగించినారు. ఒకసారి సుదాముడు వచ్చి నాడని చెప్పిచూడండి అని మొరపెట్టుకున్నాడు. ఈ సంగతి ఈ నోట ఆ నోట పడి శ్రీ కృష్ణుని దాకా పోయింది. భార్యలు రుక్మిణీ సత్య భామలతో ఉయ్యెల మంచంపై ముచ్చటలాడుతున్న శ్రీ కృష్ణుడు సుదాముని పేరు వినగానే తటాలున మంచం దిగి, జారుతున్న ఉత్తరీయాస్మి కూడా సరిచేసుకోకుండా అంతఃపురంలోని వారంతా ఆశ్చర్యంతో చూస్తుంటే తొందరగా పరుగెత్తుకుంటూ సుదాముడు నిలుచున్న సింహ ద్వారం వద్దకు చేరుకున్నాడు. సుదాముణ్ణి కౌగిట్టోకి చేర్చుకున్నాడు. పట్టలేని సంతోషంతో మిత్రులిద్దరి కళ్ళల్లోనూ నీళ్ళు రాలినవి. కుశల ప్రశ్నలు వేసుకోవడానికి కూడా నోట మాట రాలే దెవరికి.

అంతఃపురంలోకి తీసుకువచ్చినాడు సుదాముణ్ణి శ్రీ కృష్ణుడు. భార్యలు బంగారు చెంబులతో నీరు పోస్తుంటే తాను సుదాముని కాళ్ళు కడిగినాడు. అతిథిగా వచ్చిన వాణ్ణి దేవునిలాగా గౌరవించాలన్నది మన భారతీయుల ఆచారం. రుచికరమైన భోజనాలు ఇద్దరూ కలిసి చేసినారు. తన భార్యలు వింజామరలు పీచుతూ ఉంటే శ్రీ కృష్ణుడు తమ చిన్ననాటి కథలన్నీ ఒక్కొక్కటిగా జ్ఞాపకానికి తెస్తున్నాడు. వాళ్ళిద్దరూ నప్పు కుంటున్నారు. ఏడుస్తున్నారు. గురువు సొందీపుడు జ్ఞాపకానికి రాగానే లేచి నిలబడి

“గురుః బ్రహ్మ గురుః విష్ణుః గురుః దేవో మహేశ్వరః
గురు స్సౌఖ్యతే పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీ గురవేనమః ”

అంటూ తాము చదువుకున్న ఆశ్రమం దిక్కుకు నమస్కారం చేసినారు. కృష్ణుడన్నాడు కదా — “సుదామా ! నీకు ఒకనాటి సంగతి జ్ఞాపకముందా ? మనం ఒక సాయంకాలం సమీధలు తేపడానికి అడవికి పోయినాం. మనం మన పనిలో ఉండగానే పొద్దు కుంకిపోయింది. ఇంతలో ఆకాశంలో మబ్బులు కమ్ముకున్నాయి. కుండపోతగా వర్షం కురిసింది. ఎంత సేపు కురిసిందో ! మనం నిల్చున్న నేలంతా నీటితో నిండిపోయింది. వానరు తడిసి ఆ చీకట్లో పజపజ పణకుతూ ఎక్కడో ఒక దిబ్బమీద మనం ముతదప్పి పడిపోయినాం. భక్తున తెల్లవారింది. మన గురువుగారు మనల వెతుక్కుంటూవచ్చి మనల్ని తాకి చూసినారు. ఆ తాకిడిలో ఎంత శక్తి ఉందో ! నీకూ నాకూ ఒకేసారి అని పించింది కదూ ! కళ్ళు తెరవకుండానే అదుగోరా అమ్మ వచ్చింది అన్నాం. చదువు కున్నంతకాలం మనకు అమ్మా నాన్నా గురువుగారే. ఇప్పటికీ ఒక పని చేయాలా చేయకూడదా అని సందేహం వచ్చినప్పుడు మన గురువుగారే మనముందు నిలిచి మనకు సరియైన మార్గమేదో చెపుతున్నట్టూ తోస్తుంది.” సుదాముడింకెన్నో ఇలాంటి కథలు చెప్పినాడు. ఒక కథ చెపుతున్నప్పుడు ఉత్సాహంతో లేచి నిలబడ్డాడు. ఎంతో ప్రయత్నంగా దాచుకున్న ఆ అటుకుల మూట కిందపడింది. కృష్ణుడు ప్రేమతో అందుకుని — “నాకు కానుక తెచ్చినావన్న మాట” — అంటూ పిడికెడు అటుకులు నోట్లో వేసుకున్నాడు. ఎంతో సంతోషపడ్డాడు. చిన్నపిల్లవాడిలా లోటికలువేసి ఆనందించినాడు. సుదాముణ్ణి సత్కరించి పంపించినాడు.

సుదాముడు ఇంటికి చేరుకున్నాడు. కాని తన పూరిల్లు తనకు కనిపించలేదు. చక్కని ఇల్లూ సుఖ సంతోషాలతో కలకలలాడుతున్న తన ఇల్లాలూ, పిల్లలూ కనిపించి నారు. ఏమి ఏర్పాటుచేసినాడో మరి శ్రీ కృష్ణుడు ! తానేదో అడుగబోయినాడు అడుగలేక పోయినాడు. కాని తానుకోరింది. శ్రీ కృష్ణుడు ఇవ్వనే ఇచ్చినాడు. స్నేహం అంటే అదే కదా ! ఇదే కథను మహాకవి బమ్మెర పోతన్న తెలుగు మహాభాగవతంలో చక్కని పద్యాలలో వచనాలలో వ్రాసినాడు.

Published with the financial Assistance from the
Ashok Kumar Sanghi Charitable Trust-Hyderabad.